

EVROPSKA PROSTOVOLJNA SLUŽBA (EVS) - KOMPETENCE ZA ZAPOS LJIVOST

POVZETEK

OZADJE:

Ta projekt je v letih 2012–2014 razvilo in izvedlo osem nacionalnih agencij¹ programa Mladi v akciji skupaj z dvema podpornima centroma SALTO². Skupna motivacija in cilj sta bila raziskati pomen kompetenc³, razvitih v okviru projektov Evropske prostovoljne službe (v nadaljevanju EVS), za trg delovne sile.

Projekt je obsegal več faz in dejavnosti, vključno s *teoretičnim raziskovanjem, spletnimi anketami za nekdanje prostovoljce v EVS ter za pošiljajoče in gostiteljske organizacije, fokusnimi skupinami, nacionalnimi srečanji in mednarodnim seminarjem*, ki je potekal v Sloveniji maja 2014.

Projekt so izvajali predstavniki nacionalnih agencij in centrov SALTO, vključeval pa je tudi tri strokovnjake: raziskovalec (Ozgehan Senyuva), ki je bil tudi zadolžen za poročilo ankete, in dva moderatorja mednarodnih seminarjev, ki sta tudi pripravila prispevke za opisno poročilo (Darko Marković in Gisele Evrard).

Opisno poročilo projekta in celotno poročilo ankete s podrobnostmi sta na voljo na spletni strani projekta:

<https://www.salto-youth.net/rc/inclusion/inclusiontraining/evskillsandemployability/>

PODATKI in VZOREC ANKETE:

Vzporedno so potekale tri spletne ankete, ki se jih je razširjalo preko vabil: *anketa za nekdanje EVS prostovoljce (27 vprašanj)*, *anketa za pošiljajoče in gostiteljske organizacije (16 vprašanj)* ter *anketa za delodajalce (16 vprašanj)*. Povezave do teh treh anket so bile za testne namene omogočene septembra 2013 in so bile močno promovirane od oktobra 2013 naprej. Povezave do anket so prenehale delovati aprila 2014. V obdobju, ko so bile vsebine na spletu, je bilo prejetih 1643 odzivov, izmed katerih je 1210 anketirancev odgovorilo na vsa vprašanja.

Po prečiščenih podatkih je v anketi za nekdanje EVS prostovoljce sodelovalo 1419 anketirancev (uteženi podatki), v anketi za organizacije 330 anketirancev (uteženi podatki), v anketi za delodajalce pa 220 (neuteženi podatki).

¹ Belgija-Flandrija, Bosna in Hercegovina, Madžarska, Poljska, Srbija, Slovaška, Slovenija in Velika Britanija

² SALTO je okrajšava za podporo ter priložnosti za napredno učenje in usposabljanje (*ang.* Support, Advanced Learning and Training Opportunities) znotraj evropskega programa Mladina (zdaj Erasmus+: Mladi v akciji)

³ Kompetence se v tem projektu razumejo kot celoten sistem vrednot, stališč in prepričanj, kot tudi veščin in znanja, ki jih lahko uporabimo za uspešno soočanje z različnimi kompleksnimi situacijami in nalogami. Samozavest, motivacija in dobrobit so pomembni predpogoji, da lahko nekdo kompetence, ki jih razvije, tudi uporabi.

KLJUČNA UGOTOVITEV:

Preživljanje določenega obdobja v vlogi prostovoljca v EVS v drugi državi korenito vpliva na mlade. Nekdanji prostovoljci so povedali, da je ta izkušnja vplivala na njihove načrte glede dela, izobraževanja in kraja življenja. Verjamejo tudi, da so preko sodelovanja v programu EVS razvili kompetence, ki so ključnega pomena za njihovo zaposljivost. Ob tem pa verjamejo tudi, da imajo kot nekdanji EVS prostovoljci večje možnosti za zaposlitev. Po mnenju nekdanjih EVS prostovoljcev je največja ovira pri iskanju zaposlitve *problem pridobivanja izkušenj*: za zaposlitev so potrebne izkušnje, za izkušnje pa zaposlitev.

Pošiljajoče in gostiteljske organizacije svojo vlogo v podpiranju razvoja prostovoljcev ocenjujejo v bolj pozitivni luči kot nekdanji EVS prostovoljci. Zelo se tudi strinjajo, da izkušnja z EVS zelo močno prispeva k razvoju kompetenc mladih in tako izboljšuje njihovo zaposljivost.

Tudi delodajalci pa pozitivno ocenjujejo mlade, ki so preživeli določeno obdobje v tujini kot prostovoljci, in menijo, da bi nekdanji EVS prostovoljci vsekakor morali omeniti svoje prostovoljske izkušnje v svojih prijavah za službo. Raziskava je pokazala tudi, da je med delodajalci poznavanje EVS skrajno nizko. Močno pa se prekrivajo kompetence, ki naj bi jih nekdanji EVS prostovoljci razvili, s tistimi, ki jih iščejo delodajalci. Delodajalci se razlikujejo od mladih v njihovem pogledu na ovire pri zaposlovanju – zanje je namreč največja ovira pri zaposlovanju *razkorak med ponudbo oz. pristopom formalnega izobraževanja in potrebami trga dela*.

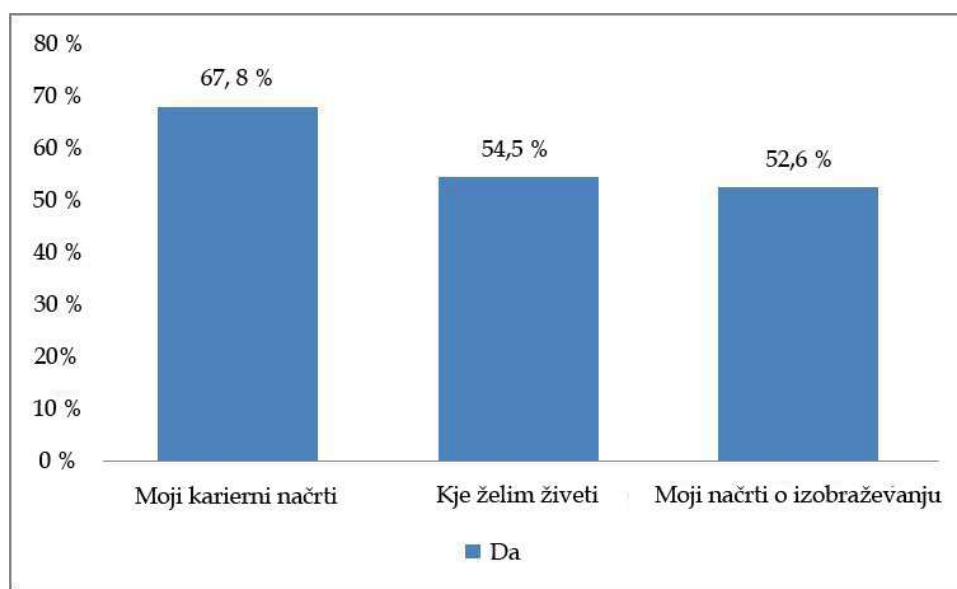
V splošnem se ugotovitve tega projekta skladajo z drugimi podobnimi raziskavami in kažejo na močno povezavo neformalnega in priložnostnega učenja ter mladinskega dela z zaposljivostjo.

GLAVNE UGOTOVITVE:

EVS spremeni življenje

Nekdanji prostovoljci v EVS, ki so sodelovali v raziskavi, so povedali, da je izkušnja z EVS igrala zelo pomembno vlogo v oblikovanju njihovih življenj. Po EVS-u so ponovno ovrednotili svoje načrte za prihodnost, predvsem glede *izobraževanja, kariere in kje želijo živeti*.

Graf 1: Vpliv EVS-a na načrte za prihodnost (anketa za nekdanje EVS prostovoljce, N=1312)

Prostovoljci potrebujejo samorefleksijo, da spoznajo, česa so se naučili

Rezultati ankete kažejo, da je najbolj priljubljen in učinkovit način, preko katerega so se nekdanji EVS prostovoljci zavedli svojega učenja v okviru projekta, samorefleksija.

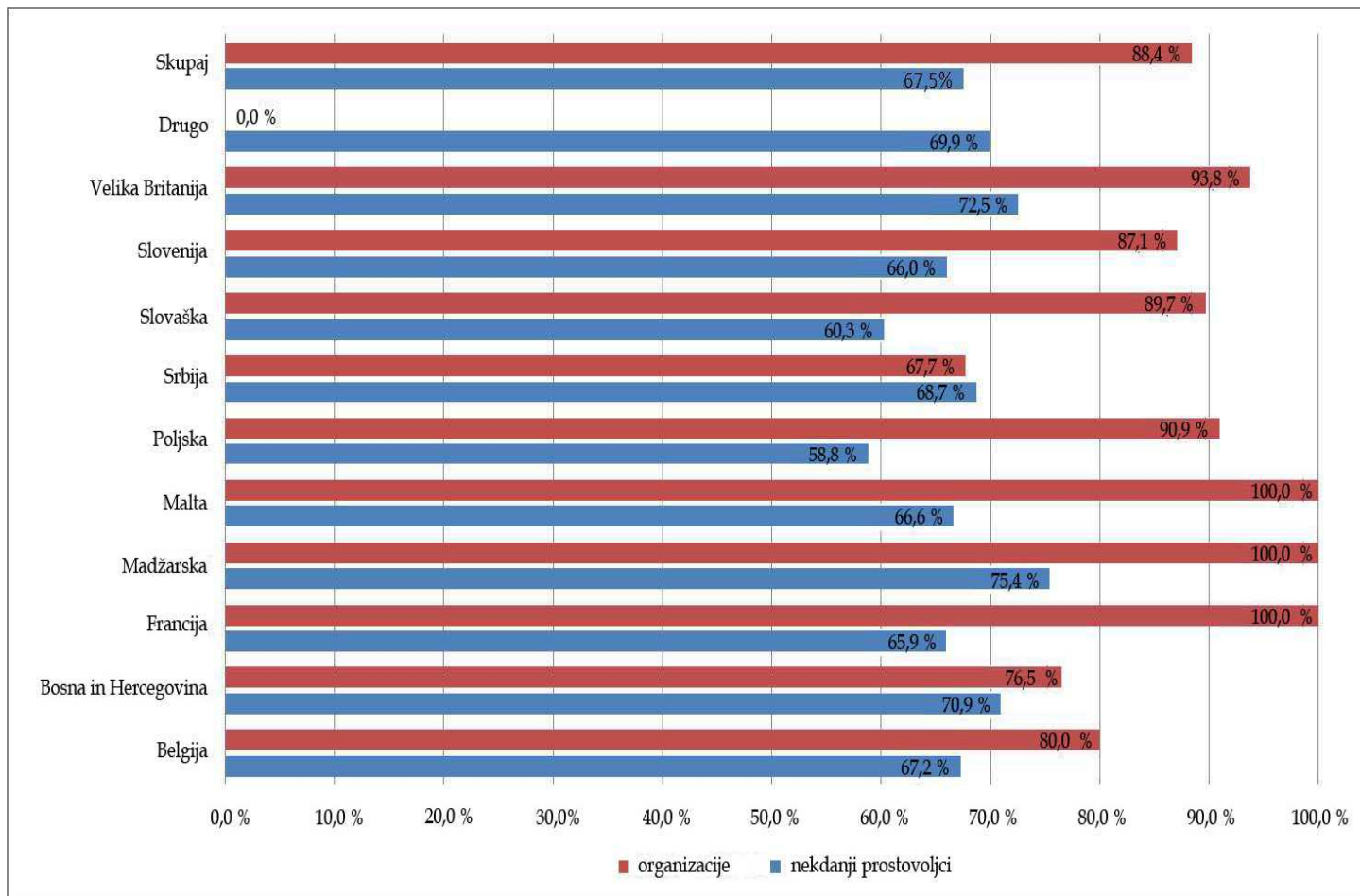
Tabela 1: Zavedanje učenja v EVS pridobljeno preko ... (anketa za nekdanje EVS prostovoljce)

	1. izbira	2. izbira	3. izbira
sprotnega samoocenjevanja tekom projekta	40,8 %	24,5 %	11,8 %
povratnih informacij od ljudi iz gostiteljske organizacije	16,6 %	18,1 %	15,8 %
uporabe na novo pridobljenih kompetenc po koncu EVS	16,5 %	15,0 %	20,2 %
razmisleka o službi EVS po vrnitvi domov	13,5 %	20,0 %	21,9 %
povratnih informacij od ljudi po vrnitvi domov	5,3 %	9,9 %	14,9 %
samoocenjevanja pri izpolnjevanju Youthpassa	4,4 %	8,8 %	13,5 %
drugo ...	2,9 %	3,6 %	1,7 %
skupaj	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Nekdanji EVS prostovoljci verjamejo, da jim je izkušnja iz EVS povečala možnost zaposlitve!

Rezultati nakazujejo, da za nekdanje EVS prostovoljce brez dvoma obstaja močna povezava med izkušnjo iz EVS in možnostmi zaposlitve. Pošiljajoče in gostiteljske organizacije pa so celo bolj optimistično prepričane kot nekdanji prostovoljci, da izkušnje iz EVS povečajo možnosti zaposlitve.

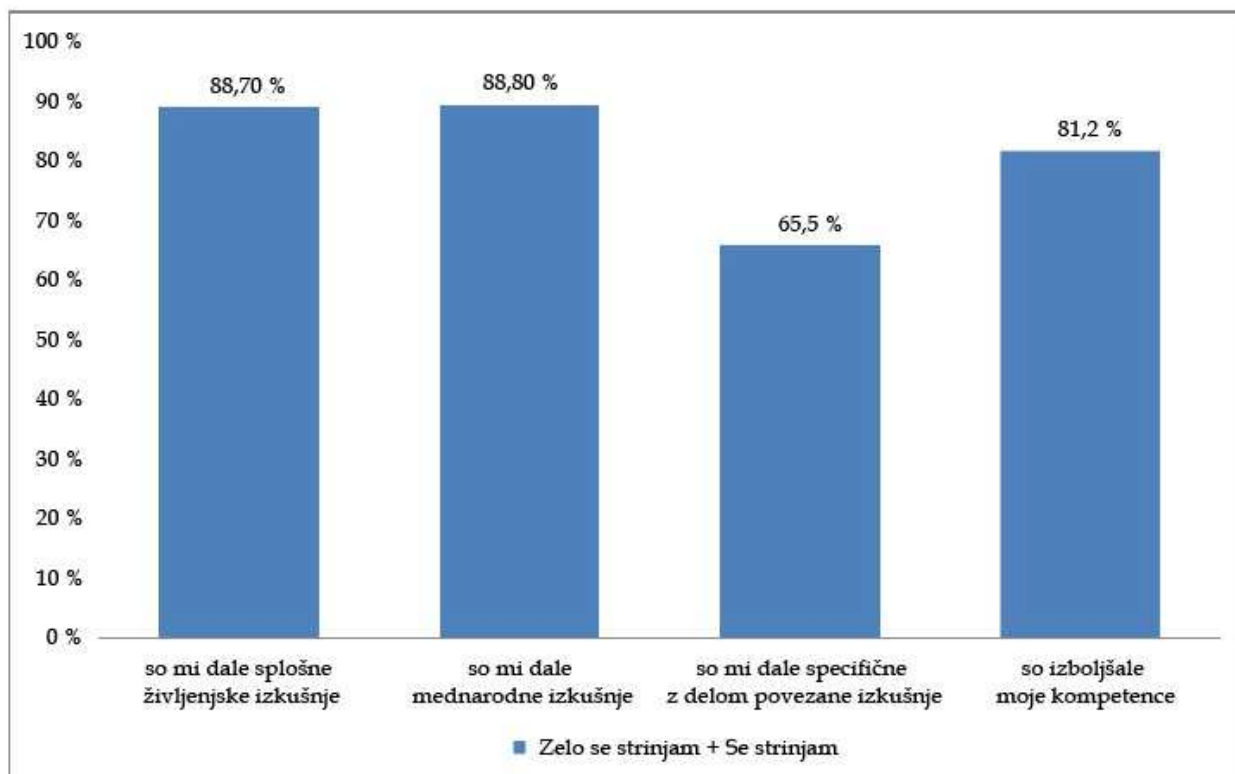
Graf 2: EVS poveča možnosti zaposlitve (anketa za nekdanje EVS prostovoljce, N=1295 / anketa za pošiljajoče in gostiteljske organizacije, N=320)

Na vprašanje »Ali ste mnenja, da mladi s tem, ko določeno obdobje opravljajo prostovoljno delo v tujini, povečajo svoje možnosti pri iskanju zaposlitve?« je zelo jasna večina (76,4 %) delodajalcev odgovorila pritrdilno. Ob tem se jih 11,2 % ne strinja, 12,5 % pa jih je izbralo nevtralen odgovor.

Prostovoljstvo poveča pripravljenost za trg dela, saj daje življenjske in mednarodne izkušnje ter prispeva k razvoju kompetenc

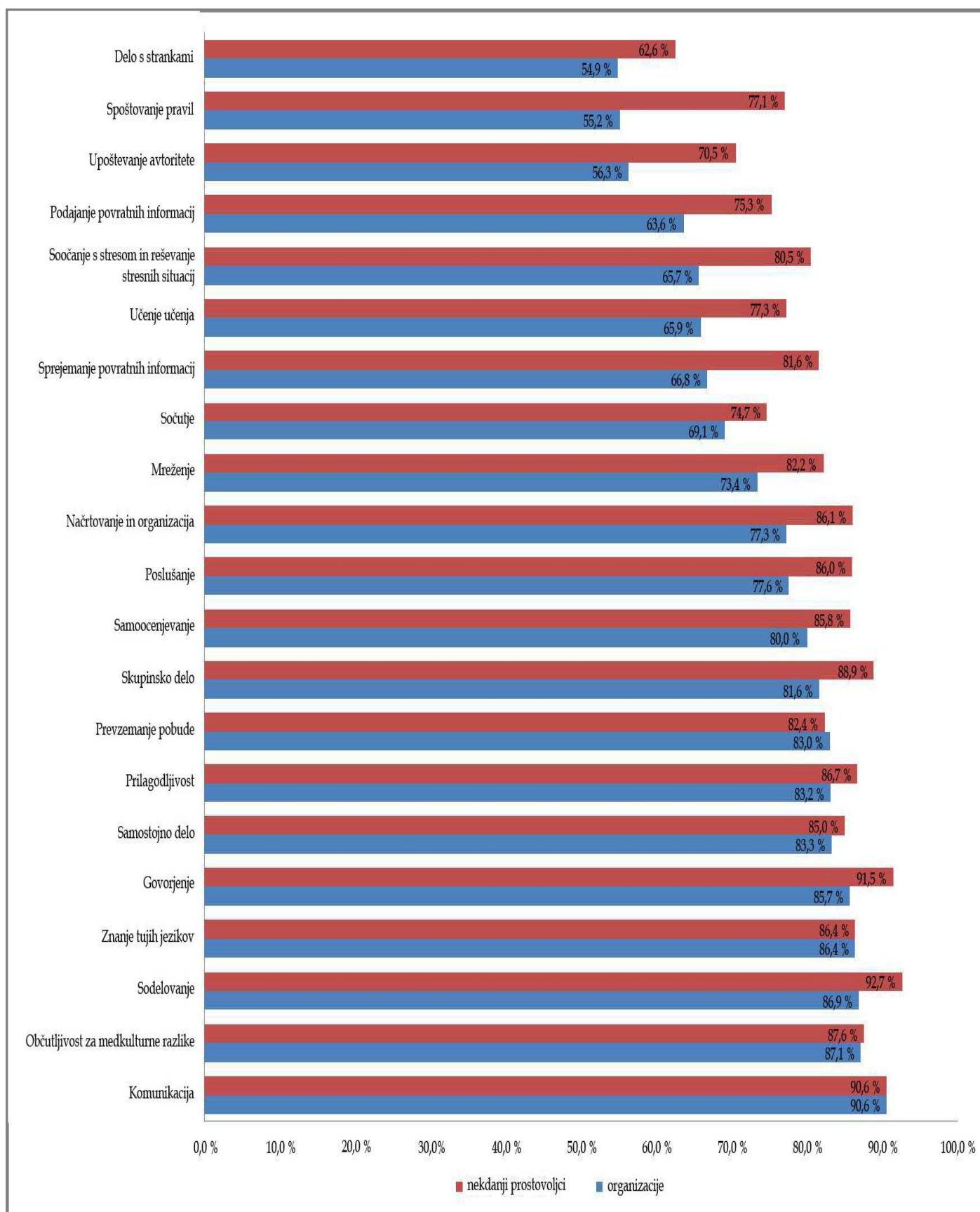
Graf 3: Izkušnje iz EVS povečajo pripravljenost za trg dela, ker ... (anketa za nekdanje EVS prostovoljce, N=1291)

Razvoj kompetenc: kjer se strinjajo nekdanji prostovoljci in organizacije

Po mnenju nekdanjih EVS prostovoljcev je komunikacija tista kompetenca, v kateri so najbolj napredovali, medtem ko je bil najmanjši razvoj pri delu s strankami. Če gledamo splošno povprečje, je razvoj kompetenc v okviru izkušnje iz EVS na zelo visoki ravni 75 % (povprečje vseh 21 kompetenc). Predstavniki pošiljajočih in gostiteljskih organizacij so še bolj optimistični v svojih ocenah izkušenj iz EVS. Pri njih je skupno povprečje razvoja kompetenc 82,4 %, kar je znatno več od povprečnih odgovorov nekdanjih EVS prostovoljcev (75 %).

Graf 4: Razvoj kompetenc (primerjava anket za nekdanje EVS prostovoljce in organizacije)

Nekdanji EVS prostovoljci in delodajalci različnega mnenja o ovirah pri zaposlovanju mladih

Rezultati raziskave nakazujejo, da je občutna razlika med tem, kje ovire vidijo mladi in kje delodajalci. To še posebej drži za izjavo, da so *mladim na voljo le slabše plačane službe in/ali pripravištv*. Medtem ko se s to izjavo strinja **66,3 %** nekdanjih EVS prostovoljcev, to situacijo kot oviro vidi le **31,8 %** delodajalcev. *Korupcijo in nepotizem* kot še eno veliko oviro vidi skoraj **6 od 10** nekdanjih EVS prostovoljcev, med delodajalci pa nanju tako gledajo le **3 od 10**. Po drugi strani pa je **76,7 %** delodajalcev mnenja, da pri mladih obstaja *pomanjkanje motivacije za iskanje službe*, s čimer se strinja **54,8 %** nekdanjih EVS prostovoljcev.

Tako delodajalci kot nekdanji EVS prostovoljci vidijo *problem pridobivanja izkušenj* kot pomembno oviro pri zaposlovanju mladih. *Problem pridobivanja izkušenj*, ki se nanaša na to, da so *za službo potrebne izkušnje, da izkušnje pa služba*, med nekdanjimi EVS prostovoljci velja celo za najpomembnejšo oviro za mlade. Ta problem kot oviro vidi **80,7 % nekdanjih EVS prostovoljcev**, z njimi pa **se strinja 73 % delodajalcev**. Vendar je najpomembnejša ovira v očeh delodajalcev *razkorak med ponudbo oz. pristopom formalnega izobraževanja in potrebami trga dela*. Ta je ovira po mnenju **81,5 % delodajalcev**, s čimer se strinja tudi **73,2 % nekdanjih EVS prostovoljcev**.

Graf 5: Katere so glavne ovire za mlade pri iskanju zaposlitve? (anketi za delodajalce in nekdanje EVS prostovoljce)

